

2. Корда М. М. Досвід і перспективи навчання студентів, вдосконалення наукових пошуків і досліджень на кафедрі медичної біохімії в системі новітніх технологій / М. М. Корда, Г. Г. Шершун, С. Р. Підручна та ін. // Медична освіта. – 2012. – №1. – С. 151 – 154.
3. Микитенко А.О. Роль науково-дослідницької роботи студента у підготовці медичних кадрів / А.О. Микитенко, О.Є. Омельченко // Південноукраїнський медичний науковий журнал. – 2021. – № 28. – С. 45-47.
4. Мороховець Г. Формування професійної компетентності майбутнього лікаря як педагогічна проблема / Г. Мороховець, О. Макаренко, С. Стеценко // Витоки педагогічної майстерності. – 2017. – № 20. – С. 184-189.
5. Науково-дослідна робота студентів і роль викладача в системі її становлення / О. В. Рибалов, О. С. Іваницька, І. О. Іваницький, В. М. Гаврильєв // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 2014 р. – Полтава, 2014. – С. 180–181.
6. Непорада К. С. Сучасні аспекти організації самостійної роботи студентів при вивченні біологічної хімії у вищих медичних навчальних закладах / К. С. Непорада, Л. М. Тарасенко, Л. Г. Нетюхайло [та ін.] // Збірник наукових праць регіональної науково-практичної конференції «Х Менделєєвські читання». – Полтава, 2017. – С. 230–232.
7. Непорада К.С. Досвід викладання біологічної хімії та клінічної біохімії як приклад ефективної інтеграції теоретичних і практичних знань у процесі підготовки майбутніх лікарів / К.С. Непорада, Л.Г. Нетюхайло, М.В. Білець та ін. // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 210–211.
8. Омельченко О.Є. Особливості викладання медико-біологічних дисциплін в умовах дистанційного навчання для здобувачів освіти вищих навчальних закладів медичного профілю / О.Є. Омельченко, А.О. Микитенко, М.В. Білець // Південноукраїнський медичний науковий журнал. – 2022. – № 31. – С. 58-60.
9. Самостійна робота студентів медичних ВНЗ у вивченні біологічної та біоорганічної хімії / К. С. Непорада, Л. Г. Нетюхайло, М. В. Білець та ін. // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 171–172.
10. Сенюк Б.П. Формування професійної компетентності у лікарів-інтернів терапевтичного профілю / Б.П. Сенюк, Л.Д. Борейко, С.В. Юрнюк // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka. – 2016. – № 17-18. – С. 89-92.

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Нємченко І.І., Ляховський В.І., Лисенко Р.Б., Люлька О.М., Городова – Андрєєва Т.В., Краснов О.Г., Рябушко Р.М., Сидоренко А.В.

Полтавський державний медичний університет

За своєю професійною спрямованістю, цілями й завданнями вища медична освіта є однією з галузей, які найбільш органічно сполучають професійну й загальнокультурну орієнтацію, технологічний підхід із принципом гуманізації освіти. Широке залучення інноваційних технологій у вищу медичну освіту стало безперечно суттєвим кроком до якісних змін навчального процесу, оскільки відбувається становлення й розвиток важливих якостей студентів-медиків, а саме: вимагає від студентів постійного навчання, самовдосконалення, уміння працювати з інформацією, аналізувати дедалі більший обсяг знань і застосувати його у своїй практичній діяльності, спілкуватися й нести відповідальність за власні дії, критичність мислення, слугує повноцінному розвитку творчої особистості.

Ключові слова: інноваційні технології, самовдосконалення, критичність мислення, відповідальність, компетентність.

According to its professional orientation, goals and tasks, higher medical education is one of the fields that most organically combine professional and general cultural orientation, a technological approach with the principle of humanization of education. The widespread involvement of innovative technologies in higher medical education is undoubtedly a significant step towards qualitative changes in the educational process, since the formation and development of important qualities of medical students takes place, namely: it requires from students constant training, self-improvement, the ability to work with information, analyze an increasingly large amount of knowledge and apply it in one's practical activities, communicate and take responsibility for one's own actions, critical thinking, serves the full development of a creative personality.

Keywords: innovative technologies, self-improvement, critical thinking, responsibility, competence.

У сучасному світі розвиток медичної науки вимагає від лікарів постійного навчання, самовдосконалення, уміння аналізувати дедалі більший обсяг знань і застосувати його у своїй лікарській практиці.

Вітчизняна система охорони здоров'я нині перебуває в пошуку шляхів виходу з кризової ситуації й побудови нової моделі, наближеної до європейських стандартів. І цей процес обов'язково потребує зміни парадигми вищої медичної освіти.

Тому на часі гостро стоять питання реформування вищої медичної освіти України, метою якої є підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів задля посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному й міжнародному ринках праці.

Реформування в системі охорони здоров'я створює нові вимоги до формування спеціалістів нового типу, які мають не тільки досконало володіти спеціальністю, а й мати навички комунікабельності, ділового спілкування, уміння адаптуватися до нових змін.

Ефективне розв'язання проблем охорони здоров'я потребує адекватного високого рівня фахової підготовки лікарів, проведення цілеспрямованих організаційно-методичних заходів підготовки лікарів, пріоритетом яких є під-

вищення кваліфікації та практичних фахових умінь, широке використання новітніх технологій навчання, що дасть змогу працювати в єдиному професійному світовому чи європейському просторі.

Зміни в країні на перше місце виводять пошук нових шляхів удосконалення рівня якості освіти, що вимагає виховання самостійних, ініціативних і відповідальних членів суспільства, здатних ефективно взаємодіяти у виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань. Усе це потребує істотного посилення самостійної та продуктивної діяльності студентів, розвитку їхніх особистісних якостей і творчих здібностей, умінь самостійно здобувати нові знання й розв'язувати проблеми, орієнтуватись у житті суспільства [7].

Оскільки від якості професійної компетентності лікарів безпосередньо залежать позитивні зміни у наданні медичної допомоги населенню, то необхідно навчити майбутніх лікарів у повному обсязі уміло застосовувати у своїй практичній діяльності отримані фахові знання [2].

Сучасний освітній процес якісно відрізняється й у змістовому, і у формальному плані. Величезна інформаційна база, що використовується в процесі навчання, вимагає значного розширення засобів і методів організації навчальної діяльності, починаючи від традиційних форм і закінчуючи сучасними комп'ютерними технологіями.

Отже, сучасна освіта орієнтована на різнобічний розвиток студента й має на увазі необхідність гармонійного поєднання навчальної діяльності з діяльністю творчою, пов'язаною з розвитком особистості, її пізнавальною активністю, здатності до творчого пошуку, уміння аналізувати й робити власні висновки, оскільки від рівня підготовки майбутніх лікарів залежить якість надання медичної допомоги населенню країни.

Сучасному суспільству потрібні люди ерудовані, здатні сприймати й переробляти великі обсяги інформації, приймати самостійні рішення в ситуаціях невизначеності, успішно вирішувати типові задачі лікарської діяльності з проблем профілактики, діагностики, лікування та медичної реабілітації.

Виникло питання, як озброїти людину необхідними вміннями і знаннями для забезпечення її гармонійної взаємодії з технологічним суспільством, що стрімко розвивається.

Багато європейських країн одним зі шляхів оновлення технологій навчання, урахувавши сучасні потреби, інтеграції до світового освітнього простору, обрали створення ефективних механізмів упровадження в навчальний процес компетентнісного підходу. Одним із механізмів втілення компетентнісного підходу у вищій медичній освіті є розробка й упровадження освітніх інноваційних технологій [6].

Досягнути цієї мети можна розвиваючи дві сторони новітніх освітніх технологій, які виражаються в процесах формування інструментальних і комунікативних компетентностей майбутніх лікарів. Інструментальні здібності лікаря полягають у вміннях оцінювати стан здоров'я пацієнта, діагностувати різноманітні захворювання, виробляти стратегію й методи ефективного лікування, оперувати медичною технікою і приладами, застосовуючи в професійних цілях комп'ютерну й іншу інформаційну техніку, яка широко використовується в медичній практиці.

Конче важливо зрозуміти, що ефективний навчальний процес може відбутися тільки за умови поступової, активної взаємодії студента й викладача, які є рівнозначними суб'єктами процесу і мають спільну ідею щодо їхніх знань і умінь. Відповідно, налагодження сучасного інтерактивного навчання передбачає моделювання прикладів і спільне вирішення відповідної ситуації. Компетентність студентів, яку формує таке навчання, переміщує акценти з процесу накопичення знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку в студентів здатності практично діяти й розширює межі пізнавальних можливостей, сприяє аналізу й застосуванню отриманої в процесі навчання інформації й накопиченню навичок у майбутній професійній діяльності. При цьому в студентів формується готовність до успішної діяльності в реальному житті, вони починають ухвалювати важливі рішення й охоче розвивають свої професійні медичні вміння. Виникає глибока внутрішня мотивація творчо застосовувати знання й досвід у різних клінічних ситуаціях. При цьому студент стає повноправним учасником процесу, а його досвід не менш важливий, ніж досвід викладача, який не дає готових знань, а спонукає до самостійного пошуку.

У такій концептуальній схемі викладачі орієнтуються на застосування дівіших інноваційних педагогічних технологій навчання. Основним моментом у реалізації інноваційного навчання є принципова зміна функцій викладача, який перестає бути транслятором знань, жорстким організатором змісту і спрямованості навчальної діяльності студентів. Для інноваційного навчання оптимальним визначається спосіб організації навчального процесу, за якого основний акцент робиться на організацію активних видів пізнавальної діяльності того, хто навчається, – це співнавчання, взаємонавчання. При цьому викладач виступає в ролі організатора й режисера навчання, студент стає суб'єктом діяльності разом із викладачем, а його особистий розвиток виступає як одна з головних освітніх цілей [4].

У такій співпраці забезпечуються можливості взаємин студентів і викладачів на рівні партнерства, співдружності. Викладач має можливість виявити й розвинути свої здібності – організатора, консультанта тощо. При цьому досвід того, хто навчається, є центральним джерелом навчального пізнання [1].

За умови застосування інтерактивного методу студент відчуває себе не об'єктом процесу навчання, а суб'єктом здобуття знань, це безперечно зумовлює внутрішню мотивацію, що сприяє його ефективності. Завдяки ефекту оригінальності й новизни інтерактивних методів, за правильною їх організації, зростає зацікавленість студентів процесом навчання.

При цьому змінюється й поведінка студентів, оскільки інноваційне навчання спонукає до ініціативності, творчого підходу в усіх видах навчальної діяльності, передбачає здобування, створення, конструювання знань, умінь самим студентом. Результативність інноваційного навчання полягає в набагато глибшому й усвідомленішому розумінні студентами сутності вивченого, умінні самостійно аналізувати й оцінювати навчальну й іншу інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свою точку зору, поважати альтернативну думку. Крім того, така модель навчання дає змогу реалізувати ідею співробітництва всіх учасників освітнього процесу, вчить їх конструктивної взаємодії, сприяє забезпеченню атмосфери психологічного комфорту [3]. Тому сучасні умови вимагають від педагога високого професіоналізму, володіння ним сучасними технологіями навчання, бажання й уміння постійно самовдосконалюватися.

Отже, основою сучасної підготовки майбутніх лікарів є такі принципи: 1) безпосередня участь кожного учасника занять, що зобов'язує викладача зробити кожного з них активним шукачем шляхів і засобів розв'язання тієї чи іншої проблеми; 2) взаємне інформаційне, духовне збагачення: навчальний процес необхідно організувати та-

ким чином, щоб його учасники мали змогу обмінятися життєвим досвідом і отриманою інформацією [5].

На наш погляд, досвід світової та національної систем вищої освіти доводить необхідність застосування новітніх інтерактивних методик навчання. Що, безперечно, сприяє впровадженню в дидактичний процес технології особистісно-орієнтованого навчання, використання методів заохочення студентів до навчально-пізнавальної діяльності, що, своєю чергою, забезпечує особисту спрямованість навчання.

Висновки. Для сучасної освіти характерний пошук нових педагогічних можливостей, пов'язаних, насамперед, із відмовою від традиційного навчання й виховання, ідеєю цілісності педагогічного процесу як системи, що спирається на теорії загальнолюдських цінностей, гуманізації, пріоритету суб'єкт-суб'єктних відносин.

Таким чином, одним зі стратегічних завдань на сучасному етапі модернізації вищої медичної освіти України під час підготовки майбутніх висококваліфікованих спеціалістів актуальними стають зміна педагогічних методик і впровадження інноваційних педагогічних технологій. Завдяки новим підходам викладання зростає мотивація студентів до навчання, формуються навички самостійного здобуття знань, що сприяє значному їх поглибленню. Здобувачі освіти прагнуть до пошуку шляхів розв'язання проблем діагностики й лікування, розкриття власного творчого потенціалу, опанування навичок командної праці з колегами. Усе це спонукає викладачів удосконалювати власну педагогічну майстерність.

Застосування в навчанні інноваційних технологій дозволить здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем, щоб надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу й мати можливість вибору праці в будь-якій країні.

Список використаної літератури

1. Баханов К. О. Інтерактивне навчання / К. О. Баханов // Історія в школах України. – 2008. – № 2. – С. 31–36.
2. Веденко Б.Г. Індивідуальна підготовка медичних працівників – суттєвий крок безперервного професійного розвитку / Б.Г. Веденко, Г.В. Даценко // Новини медицини і фармації. – 2012. – №16 (426). – С. 26.
3. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л. В. Козак // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95–107.
4. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К.: СПД Кулінічев Б. М., 2007. – 144 с.
5. Січкарук О. І. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. / О. І. Січкарук. – К.: Таксон, 2006. – 88 с.
6. Соф'янець Е. Структура професійної компетентності сучасного педагога / Е. Соф'янець // Управління освітою. – 2006. – № 17. – С. 4–5.
7. Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції // Матеріали регіонального-науково-практичного семінару / За гол. ред. Г.В.Терещука. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 235 с.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Нідзельський М.Я., Давиденко В.Ю., Кузнецов В.В., Хілініч Є.С.

Полтавський державний медичний університет

Однією з найістотніших тенденцій розвитку сучасної освіти стала фундаменталізація її змісту: у неї мають входити елементи, які б заслугоували витрачених на них зусиль здобувачів освіти й викладачів. Таких зусиль варті знання, які об'єднують, інтегрують особистість із людським суспільством, і знання, що роблять особистість вільною.

Ключові слова: сучасна освіта, інтеграція, медичні дисципліни, підвищення кваліфікації.

One of the most important trends in the development of modern education is the fundamentalization of its content, it should include those elements that deserve the efforts of students and teachers. Such efforts are worth the knowledge that unites and integrates the individual with human society, and the knowledge that makes the individual free.

Keywords: modern education, integration of medical disciplines, advanced training.

Однією з найістотніших тенденцій розвитку сучасної освіти стала фундаменталізація її змісту, у неї повинні входити ті елементи, які б заслугоували витрачених на них зусиль здобувачів освіти і викладачів. Таких зусиль варті знання, які об'єднують, інтегрують особистість із людським суспільством, і знання, що роблять особистість вільною.

Посилений рух педагогічних систем до інтеграції – це один із найважливіших аспектів реалізації фундаменталізації змісту освіти. Мета інтегративних процесів у викладанні дисциплін – світоглядна цілісність особистості. Проте проблема інтеграції змісту навчання залишається сьогодні на рівні методичних побажань, і тому всі спроби до інтеграції різних дисциплін є актуальними, заслуговують на розуміння й підтримку. Якщо сьогодні ми маємо багаторічний досвід викладання окремих дисциплін, то перші випробування проходить упровадження викладання полідисциплін. При цьому відсутні по-справжньому наукові дослідження з проблеми взаємозв'язку структурованості змісту освіти та її необхідної якості [1].

Мета інтеграції – звільнити теоретичні абстрактні науки від сутнісної антропологічної обмеженості. Це звільнення передбачає перебудову дидактичних форм викладу сучасних наукових даних, відмову від традиційних методів наочного засвоєння. Методика викладання для вчених має орієнтуватися на перебудову процесів мислення в напрямі теоретичної діяльності, яка дає можливість адекватно сприймати й розвивати ненаочні доктрини сучасної науки. Потрібний кардинально новий підхід, зокрема принцип інтегрованості знань, або цілісності навчання.

Ідея вивчення об'єктів і явищ із різних точок зору із застосуванням різних дисциплін широко відома. Разом з тим у самому понятті «інтегрованість знань» віднаходимо різні аспекти. Так, зупиняючись на специфічних рисах різних предметів, можна одночасно вивчати й акцентувати наявні між ними взаємозв'язки [2].